

JULIAN JAYNES'İN BİKAMERAL ZİHİN HİPOTEZİ BAĞLAMINDA TRAGEDYA ÖRNEKLERİ

Okan Nurettin OKUR

Selçuk Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-6303-1854

Özet

1976 yılında "*The Origin of Consciousness in the Breakdown of the Bicameral Mind*" (Bikameral Zihnin Çöküşünde Bilincin Kökeni) adlı eseriyle Julian Jaynes (1920-1997) önemli bir iddia ortaya atmıştır. Modern insan olarak bilinçli varlıklarız ve düşüncelerimiz üzerine düşünebiliriz. Fakat Antik Dönem metinlerinde fark edilir ki insanlarda özbilinç, öz farkındalık henüz oluşmamıştır. M.Ö. 2000'lere kadar uzanan ve zamanla değişen zihin halini Jaynes bikameral zihin olarak adlandırır. Özellikle Homeros ve Eski Ahit'ten örnekler vererek olay kahramanlarının bilinçli bir farkındalığa ulaşamadıklarını, dolayısıyla henüz gerçek birer özne olmadıklarını ileri sürer. Antik kahramanlar, zihinlerindeki sesleri doğaüstü güçlere yorar. Jaynes, İlyada karakterlerinin bizim gibi oturup ne yapacaklarını düşünmediklerini, bizim gibi bilinçli zihinleri ve iç gözlemleri olmadığını savunur. Jaynes'e göre Homeros eserlerinde karşılaşılan *thumos*, *phrenes*, *kradie* kavramları ilksel bir bilinç olarak kabul edilebilir.

Jaynes bikameral zihnin metakognisyon (refleksif düşünme) becerisine sahip olmadığını ileri sürer. Epizodik ve anlamsal hafızanın, iç gözlemin, yetkin bir bilincin henüz oluşmadığı bikameral zihin; zaman içerisinde dilin de kullanımı ile beraber gelişir. MÖ 2000'li yıllarda marjinal toplumsal ve çevresel değişimler, sosyal gereklilikler neticesinde çökmeye başlar. Yeni şartların oluşturduğu stres nörolojik bir uyum gerektirmiş, bu durum da bilincin, öz farkındalığın evrilmesine yol açmıştır. Tragedya kahramanları travmatik olaylar yaşamış, bunun neticesinde değişip dönüşmüş; içe bakış, iç konuşma (*interior monologue*) gibi farkındalıklar edinip ölümsüz bir psikomitolojik karakter olarak zihinsel dönüşümün önemli bir örneğini sunmuştur.

Mitostan logosa geçiş olarak ifade edilebilecek bir dönemde zihin adeta bir kırılma yaşamıştır. Zamanla yaşanan büyük toplumsal dönüşümler, afetler, insanlarda zihinsel bir yenilenmeye yol açmıştır. Hatta artık duyulmayan bu seslere erişebilmek için kahinlik, doğaüstü güçlerle iletişime geçmek gibi çabalar görülmüştür. Bütün bu çatışma hali, insanın iç konuşmaları ve zihinsel dönüşümü üzerinden yorumlandığında karşılaşılan manzara insanın çevresel şartlara bağlı olarak düşünme modellerinin değiştiği zihnin dinamik yapısı ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Julian Jaynes, bikameral zihin, tragedya, iç çatışma, psikomitoloji, iç konuşma, özbilinç.

EXAMPLE OF TRAGEDY IN THE CONTEXT OF JULIAN JAYNES'S BICAMERAL MIND HYPOTHESIS

Abstract

In 1976, Julian Jaynes (1920-1997) made an important statement in his work titled "*The Origin of Consciousness in the Breakdown of the Bicameral Mind*". As modern humans, we are conscious beings and can think about our thoughts. However, in ancient texts it is observed that human self-awareness and self-awareness have not yet been formed in humans. Jaynes calls this way of thinking, which emerged in the 2000 BC and evolved over time, bicameral thinking.

Citing exceptional examples taken from Homer and the Old Testament, he argued that historical heroes could not attain consciousness and therefore could not yet become real subjects. Ancient heroes attributed the voices in their minds to supernatural powers. Janes argues that the characters in the Iliad do not sit and think about what to do like we do, nor do they have alert and introspective minds like us. According to Jaynes, the concepts of *thumos*, *phrenes* and *kradie* found in Homer's works can be considered primitive consciousness. Jaynes argues that the bicameral mind lacks the capacity for metacognition (reflective thinking).

The bicameral mind, where episodic and semantic memory, introspection and mastery of consciousness have not yet been formed; It evolves with language use over time.

In the 2000s BC, marginal social and environmental changes began to collapse due to societal needs. The stress created by new conditions requires neurological adaptation, leading to the development of consciousness and self-awareness. The heroes of tragedy have experienced traumatic events and have changed and transformed as a result; He gains consciousness as introspection and inner monologue, and provides an important example of spiritual transformation as an immortal psycho-mythological figure.

During a period that can be described as a transition from myth to logos, the spirit underwent a rupture. The great social transformations and disasters experienced over time have led to the renewal of the human spirit. In fact, there have been attempts such as divination and communication with supernatural forces to reach voices that can no longer be heard. When all this state of conflict is interpreted through the inner conversations and mental transformation of the person, the dynamic structure of the mind will emerge, where the thinking patterns of the person change depending on environmental conditions.

Keywords: Julian Jaynes, bicameral mind, tragedy, inner conflict, mythological psychology, self-talk, self-awareness.